

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi W. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VI ACa 3017/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 stycznia 2025 r.,

oddala skargę.

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

[SOP]

UZASADNIENIE

W. S. (dalej: „skarżąca”) pismem z 29 listopada 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, działając na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznawania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) wniosła skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym

w Warszawie pod sygn. VI ACa 3017/23. Ponadto skarżąca wniosła o stwierdzenie przewlekłości wskazanego postępowania, przyznania od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 6.000 zł, wyznaczenia Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie terminów: do rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia, do wyznaczenia rozprawy i wydania wyroku oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżąca podniosła, że w dniu 14 października 2019 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął pozew złożony przez skarżącą wraz z mężem przeciwko Bankowi. W dniu 15 czerwca 2023 r. (II C 1690/19) został wydany wyrok, w którym Sąd ustalił nieważność umowy kredytu oraz zasądził od Banku na rzecz powodów zwrot nienależnego świadczenia. Przedmiotowe orzeczenie zostało zaskarżone przez obydwie strony. Apelacje stron wpłynęły do Sądu Apelacyjnego dnia 22 września 2023 r. W grudniu 2023 r. powodowie złożyli wniosek o zabezpieczenie, który do dnia wniesienia skargi nie został rozpoznany pomimo licznych wniosków o podjęcie działań wystosowywanych przez ich pełnomocnika (m.in. 25 stycznia 2024 r., 27 lutego 2024 r., 9 lipca 2024 r.). Sąd pomimo upływu ponad 9 miesięcy i licznych wniosków powodów, nie wydał rozstrzygnięcia w zakresie wystosowanego wniosku o zabezpieczenie.

Ponadto, w ocenie skarżącej, pierwszą czynność w postępowaniu odwoławczym Sąd podjął dopiero w kwietniu 2024 r., a więc po upływie ponad 5 miesięcy od dnia wpływu akt sprawy. Od tego czasu upłynęło kolejnych kilka miesięcy, podczas których Sąd nie podjął żadnych dalszych czynności w sprawie. Sąd dotychczas nie doręczył powodom odpisu apelacji pozwanego, nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej, a przede wszystkim nie rozpoznał wniosku o zabezpieczenie. W związku z powyższym, od dnia podjęcia ostatniej czynności przez Sąd w kwietniu 2024 r. do dnia wniesienia niniejszej skargi minęło ponad pięć miesięcy, podczas których Sąd nie podjął jakichkolwiek czynności zmierzających do zakończenia niniejszego postępowania, mimo braku ku temu jakichkolwiek przeszkód.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie pismem z 20 grudnia 2024 r., na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania zgłosił swój udział w sprawie oraz wniosł o oddalenie skargi na przewlekłość postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej, niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy: uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej złożoności sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy jednak zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowanie w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza

automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania jest oceniana przy uwzględnieniu indywidualnego charakteru każdej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe. W świetle znanych Sądowi Najwyższemu okoliczności – wbrew twierdzeniom skarżącej – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej rozpoznania. Akta sprawy wraz z apelacjami obydwu stron wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 22 września 2023 r. Tego samego dnia sprawa została zarejestrowana i w systemie SLPS został wylosowany sędzia referent. Dnia 25 września 2023 r. sprawę wpisano do repertorium ACa oraz polecono zawiadomić pełnomocników stron o składzie wylosowanym do rozpoznania apelacji. Dnia 4 grudnia 2023 r. strona powodowa złożyła wniosek o udzielenie zabezpieczenia dochodzonego roszczenia.

Zarządzeniem z 21 marca 2024 r. referendarz sądowy nadał bieg apelacjom stron, dokonując kontroli spełnienia wymogów formalnych. Apelacja strony

powodowej nie zawierała braków, polecono zatem doręczenie jej odpisu stronie przeciwnej. Natomiast pełnomocnik pozwanego Banku został wezwany do poświadczenia umocowania jednego z pełnomocników oraz wskazania prawidłowej wartości przedmiotu zaskarżenia w terminie 7 dni. Wezwanie do uzupełnienia braków skierowano do strony pozwanej 15 kwietnia 2024 r., która w piśmie z 29 kwietnia 2024 r. (wpływ do Sądu 6 maja 2024 r.) uzupełniła braki. Również 6 maja 2024 r. wpłynęła odpowiedź pozwanego na apelację powodów. Postanowieniem z 27 czerwca 2024 r. sprawdzono wartość przedmiotu zaskarżenia apelacją pozwanego. Zarządzeniem z 27 czerwca 2024 r. ustalono opłatę sądową od apelacji i wezwano pełnomocnika pozwanego do jej uzupełnienia w terminie 7 dni. Zarządzenie zostało wykonane w dniu 30 września 2024 r. Opłatę od apelacji uiszczono 10 października 2024 r. Natomiast w dniu 15 lipca 2024 r. do akt wpłynęło pismo strony powodowej z wnioskiem o podjęcie czynności w sprawie, w szczególności w zakresie żądania zabezpieczenia roszczenia. Zarządzeniem z 23 października 2024 r. polecono doręczenie odpisu apelacji pozwanego stronie powodowej. Także w dniu 23 października 2024 r. zostało wydane postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia. Natomiast dnia 14 listopada 2024 r. strona powodowa złożyła odpowiedź na apelację pozwanego. Obecnie sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu.

W świetle powyższych ustaleń i przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie ulega wątpliwości, że przyjmowany w orzecznictwie dwunastomiesięczny czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w przedmiotowej sprawie nie został przekroczony. Wskazać też należy, iż utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok ETPC z dnia 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho* przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok ETPC z dnia 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu* przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok ETPC z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77).

Sąd Najwyższy nie neguje, że czas trwania postępowania w sprawie może nie być przez skarżącą postrzegany jako zadowalający. Sprawa przed Sądem I instancji trwała 3 lata i 8 miesięcy, a przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie rok (do daty wniesienia skargi na przewlekłość). Choć łącznie upłynął już okres 5 lat oczekiwania na uzyskanie prawomocnego rozstrzygnięcia, to jednak w ocenie Sądu Najwyższego w postępowaniu apelacyjnym zostały podjęte czynności zmierzające do wydania prawomocnego rozstrzygnięcia, a także został rozpoznany istotny dla interesu strony powodowej, wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Należy także zwrócić uwagę, że w czasie, w którym skarżąca wytoczyła powództwo, do sądów w tym Sądzie Okręgowym w Warszawie, a następnie Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęła znacząca liczba spraw dotyczących roszczeń związanych z tzw. kredytem frankowym, których źródłem jest umowa kredytu waloryzowanego walutą obcą. Ten nagły i nieprzewidywalny wpływ, liczony w dziesiątkach tysięcy pozwów, nie jest także bez znaczenia dla funkcjonowania sądownictwa w Polsce.

Tym bardziej, że w celu zapobieżenia przewlekłości takich postępowań, zostały podjęte przez państwo działania organizacyjne i legislacyjne. Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia niektórych wydziałów w sądach okręgowych oraz zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia wydziałów w sądach okręgowych (Dz. Urz. MS z 2021 r. poz. 10) utworzony został XXVIII Wydział Cywilny w Sądzie Okręgowym w Warszawie do rozpoznawania spraw cywilnych dotyczących umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do walut obcych. Rozpoczął on działalność w dniu 1 kwietnia 2021 r. Jego utworzenie zapobiegło wzrostowi wpływu tego rodzaju spraw do innych wydziałów cywilnych Sądu Okręgowego w Warszawie, a w konsekwencji stworzyło warunki do przyspieszenia rozpoznawania spraw już pozostających w toku i wpływających do nowo utworzonego Wydziału. Ponadto wprowadzone zostały zmiany legislacyjne. Między innymi w art. 18 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U, poz. 614) dokonano zmiany właściwości sądu w sprawach kredytów walutowych, zgodnie z którą w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie tego przepisu powództwo konsumenta o roszczenie związane z zawarciem umowy kredytu waloryzowanego, denominowanego lub indeksowanego do waluty innej niż waluta

polska, w tym o ustalenie istnienia lub nieistnienia wynikającego z niej stosunku prawnego, o ustalenie bezskuteczności postanowień tej umowy lub o zwrot świadczeń związanych z jej zawarciem, wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu powód ma miejsce zamieszkania. Ta zmiana już zmniejszyła liczbę spraw pozostających w kognicji Sądu Okręgowego w Warszawie, a w konsekwencji wpływa także korzystnie na czas rozpoznania spraw już pozostających w toku także przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

W tym kontekście Sąd Najwyższy podkreśla, że powodowie mieli możliwość skorzystania z przywileju wniesienia pozwu do sądu położonego według miejsca ich zamieszkania, jednakże tego nie uczynili. Kierując bowiem sprawę do sądu najbardziej obciążonego w skali kraju, skarżąca powinna uwzględniać również niedogodności wynikające ze wskazanej powyżej sytuacji nadzwyczajnej i wnikającej z niej konieczności dłuższego oczekiwania na rozstrzygnięcie o ich roszczeniach i konsekwencjami stąd płynących. Przekłada się to oczywiście na czas oczekiwania na rozprawę apelacyjną, a tym samym czas rozpoznania sprawy.

Zauważyć też należy, że w sprawie wywołanej skargą na przewlekłość sąd rozpoznający skargę nie jest uprawniony do merytorycznej oceny poprawności podejmowanych decyzji, jeżeli ocena ta musiałaby przesądzić o sposobie rozstrzygnięcia sprawy objętej skargą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., I NSP 166/20 i powołane tam orzecznictwo; także: postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2020, I NSP 183/22).

W tych okolicznościach nie można zatem stwierdzić, że zachodzą podstawy do stwierdzenia, że została spełniona, powoływana w orzecznictwie przesłanka wielomiesięcznej beczynności Sądu, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy. W tym stanie sprawy, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddalił skargę.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

sh

[r.g.]